IV. Et vt agnoscere hoc possis, paucis animaduertere docebo. Anchisus genuit Pipinum, quo nihil vnquam potuit esse audacius. Pipinus genuit Carolum, vitis omninò fortissimis conferendum, qui inter cætera & magna bella, quæ gessit, ita præcipuè Saracenos detriuit, vt vsque hodie gens illa truculenta & perfida, Francorum arma formidet. Hic porro genuit Pipinum, sapientia nihilominus & fortitudine satis clarum: qui inter reliqua, quæ patrauit, Vascones, iam dudum Franconum ditioni rebelles, cum Vuaifario principe felicitate mira debellauit & subdidit. Huius item filius, magnus rex Carolus extitit, qui Francorum regnum, sicut nunquam antea fuit, dilatauit. Denique inter plura & miranda, quæ gessit, Longobardorum gentem, bis iam à patre deuictam, altero eorum rege, cui Desiderius nomen erat, capto: alteroque, qui dicebatur Adalgisus, & cum genitore regnabat suo, Constantinopolim pulso, vniuersam sine graui prælio suæ subdidit ditioni, & quod raro fieri assolet, clementi moderamine victoriam temperauit. Romanos præterea, ipsamque vrbem Romuleam, iam pridem eius præsentiam desiderantem, quæ aliquando mundi totius domina fuerat, & tunc à Longobardis depressa gemebat, duris angustiis eximens, suis addidit sceptris, cunctaq; nihilominus Italia miti dominatione potitus est. De quo viro nescias, virtutem in eo bellicam, an sapientiæ claritatem omniumque liberalium artium magis admiteris peritiam.

S. Arnulphi posteritas.

Carolus Magnus.

Res à Longobardis ereptas Romanæ ecclesiæ, restituit Adriano Papæ

Vide Eginhardum & alios.

V. Hic ex Hildegarde coniuge quatuor filios & quinque filias procreauit. Habuit tamen ante legale connubium ex Himmiltruda nobili puella filium, nomine Pipinum. Natorum sanè eius, quos ei Hildegardis peperit, ista nomina: Primus dictus est Carolus, scilicet patris ac proaui vocabulo nuncupatus. Secundus item Pipinus, fratri atque auo æquiuocus. Tertius Ludouicus, qui cum Clotario, qui biennis occubuit, vno partu est genitus. Ex quibus iam, Deo fauente, minor Pipinus regnum Italiæ, Ludouicus Aquitaniæ tenent. Mortua autem Hildegarde, Rex excellentissimus Carolus Fastradam duxit vxorem.

VI. Porro Hildegardis apud vrbem Metensem in beati Arnulphi oratorio requiescit. Pro eo denique, quod à beato Arnulpho iam dicti Reges originem ducerent, suorum ibi charorum defuncta corpora posuére. Nam ibi humatæ sunt duæ Regis Pipini filiæ, quarum vna Rothaidis, altera Adelhaidis appellata est. Ibi quoque & iunioris Regis Caroli duæ nihilominus natæ sunt tumulatæ, scilicet Adelhaidis & Hildegardis: quæ Hildegardis materno nuncupata nomine, matrem morientem citius subsecuta est.

VITA B. ROCHI CONFESSORIS, AVTHORE PETRO LVDOVICO MALDVRA.

An. 1310.

I. Rochvm patre Ioanne, matre verò Libera nomine genitum constat. Is patriam habuit Montempessulanum, quæ olim Agatha, siue Agathopolis appellabatur Narbonensis Galliæ oppidũ nõ ignobile, cui aliisq; nonnullis pater ipse non tyrannorum more: sed iustitia, integritate, prudentia, diuino timore, suorumq; omnium beneuolentia & gratia imperauit. Qui tametsi militarem disciplinam per omnem fere ætatem exercuit, & in ea versatus est: sæculi tamen huius mollitiem illecebrasq; veluti caduca paruiq; momenti aspernatus, omni fide & charitate Deum coluit, non ignarus homini Deum timẽti nihil vspiam deesse fortunasq; omnes ad eum vndiq; confluere, omniaq; pro votis illi cedere. Quapropter Deum immortalẽ in rebus omnibus agendis auspicem sibi proposuit. Is vxorẽ infæcundã ac sterilẽ ad senectam vsque perductam, ignarus quo pacto prolem ex ea cõpararet quam mirum in modum optabat (Quoniam omnibus à natura insitum est, posteros ex nobis quibus perpetuari cenſemus appetere) adhortatur vt immortalem Deum ac Virginem Saluatoris genitricem supplex adeat, oretque sibi filium dari omnibus vtilem ac fructuosum, Deo gratum; cuius gloriam non tueatur modo, verum augere ac illustrare contendat. Coniunx verò obsequentissima, oculis in cœlum erectis Dei ac Virginis opem his verbis implorat. Te rerum omnium parens, teq; mundi Regina virgo mortalium spes vnica, afflictorum omnium iucundum ac dulce refugium, cuius ope cuncti mortales vtimur, seruos tibi deditos in te ac tua erga omnes pietate & miseratione sperantes ne deseras obsecro, votisque nostris, si modo Christianæ Reipublicæ conducat, annuito. Optamus enim filium, non vt patrimonium augeat, fortunas conquirat, res humanas pro libidine misceat, sed vt illas pauperibus eroget, tibi deseruiat laudem & gloriam tuæ maiestatis prædicet, pro te ac nominis tui amplitudine cruciatus omnes mortemq; subire non dubitet His dictis, mulieri visum est Deum ac Virginem eius annuisse votis. Domum itaque reuersa virum conuenit remq; omnem aperit. Honestum consortium, diuinumque coniugium ineunt, ac filium gignunt.

16. Aug. Parentes S. Rochi.

Steriles filium sibi dari à B. Virg. ne postulant.

III. Erat annus hic ab incarnatione verbi Millesimus ducẽtesimus nonagesimus quintus. Olimpiadis verò Quingentesimę nonę decimæ annus secũdus. Quo Rochus ille fœlix & diuinarum rerum peritissimus in lucem emersit. Cuius nominis interpretationes cæteris relinquamus, cũ multæ variæq; ab eruditis viris describantur. Hoc vnum tñ fateri audeo, virum fuisse omnibus sceleribus exutum: virtutibusq; refertũ. Nec mirum cuipiam videatur hunc Deo aspirante genitum. Nam quis neget mulieri diuini spiritus auram ingeri posse: & ab ipso Deo quædam sobolis principia infundi, ac Deum cum homine charitatis communionem habere. Ex qua quidem gratiæ sequuntur, quarum auxiliis hominem hoc pacto generari non absurdum videtur, Nec mirum hoc huscemodi existimes, vt quæ fabulis prodita sunt: apud Phryges de Atti, apud Bithinidas de Herodoto, de Endimione apud Archadas, & apud Romanos de Numa. Quos omnes cum immortalibus consortium habuisse fabulantur, diuinitatemque, inquiunt, sapientum congressus minimè adseruari. Vana hæc & agentibus propria, ea enim tempestate dæmones, diuina tamen permissione, pro arbitrio agebant. Nos verò, qui sacrosanctam Ecclesiam imitamur, si Rochum genitum arbitramur, vbi Ioannem Baptistam ex Helizabeth & Zacharia à senio iam confectis, diuino afflatu, eorum bonitate & erga Deum fide genitum fuisse credimus. Mater itaque miræ pulchritudinis puerum, & rubra cruce in pectore signatum, conspicata obstupuit, summaque voluptate affecta est, existimans eum Deo fore gratissimum: illumque propriis vberibus educare decreuit. Qui sicut miraculo conceptus ac genitus, sic bonitatis ac sanctimoniæ signa præsagiaque, sanctissimus infans præ se tulit. Nam cum in B. Virginis memoriã Mercurij & Veneris diebus semel tãtum vesceretur, puer quoq; vt & ipse honorem Deo reddere & inediæ corpus tenella ætate disponeret, ijsdem diebus semel tantum lac ex vberibus hausit. Cumq; ad quintum ætatis annum peruenisset, ab Apostolo Paulo edoctus, vt corpus castigaret & in seruitutem redigeret, cibo potuq; parcissime vtebatur. Duodecimum vero agens annum delitias omnes & magnificos apparatus, impensas, amplioresque sumptus prorsus abiecit: in pauperes & egenos liberalitatem complecti maluit. Exteros præterea & peregrinos æque ac proprios ciues dilexit: hilari facie, sermone fere diuino, humanitate, dignitate, animique splendore cæteris omnibus id ætatis prælatus eundem se mortalibus præstitit. Pauperes vero præ cæteris obseruare, solari iuuareque pro viri

Nascitur B. Rochus.

B. Rochus crucem rubram in pectore habuit.

Inedia B. Rochi adhuc pueri.

sua

sua proposuit. Si quid vero temporis illi supererat, non ad voluptates & delitias animo declinabat, sed ad summi Dei cultum, eiusque vires & amplitudinem inquirendo. Quantum ætate poterat summopere fretus ingenio: tantum profecisse cunctis visus est, vt magnum & singulare nomen atque gloriam adeptus sit.

Ioannis patris ad B. Rochũ oratio.

III. IOANNES interim pater ætate morboque grauatus mortem subueritus Rochum accersiri iubet, quem in hunc modum allocutus est. Tempus adest, mi fili, quo sæculi huius tempestates, procellas, fluctuationesque defetam: & meorum operum præmia consequar. Cum Deo quoque immortali, si me hoc munere dignabitur, locum habeam. Verum cum te præ cæteris omnibus diligam, & in te vno exornando, curas omnes cogitationesque defixerim, quædam tibi commemoranda existimaui, quæ ad bene viuendum conducere visa sunt. Te itaque per superos oro ac obtestor vt mea hæc præcepta nos despicias. Deum igitur inprimis colito & saluatoris nostri tormenta cruciatusq; sæpissime reminisc itor, quibus nos saluos esse voluit, humanumque genus omni scelerum ac vitiorum labe deprauatum, perditumque insonti cruore ab imis Acherontis penetralibus, æternæq; noctis in lucem reuocauit. Pupillis item & viduis idque genus omnibus, alieno suorumq; præsidio destitutis opem ferto. Auaritiæ præterea tenacitatem, flagitiorum omnium pernitiosissimam, quam nemo sapiens vnquam secutus est, caueto. Nam fortunas quibus abundamus pauperibus erogaueris, si virgines parentibus atq; opibus destitutas viro locaueris, si mulieres obscœne prostitutas, ab errore subtractas coniugio deuinxeris, si denique clementiam obseruaueris, scito te hominibus ac ipsi Deo gratum fore; si hospitalitatem celebraueris, si morbo grauatos adire & manibus tractare non indignum putaueris, cuncti mortales Dei consortio te dignum iudicabunt.

Parentes B. Rochi moriuntur antequam ipse 20. annum impleuerit.

IV. ROCHVS obtemperaturum se patri promittit, qui paulò pòst è vita migrauit. Iustis itaque exequiis patricio more solemni pompa peractis, dum sanctus hic adolescens in lachrymis adhuc esset, patrisque funeribus angeretur priusquam vicesimum exegisset annum, matrem squalore, mœroreque confectam amisit. Eorumque igitur quæ pater monuerat non oblitus, non inertiæ aut socordiæ, non luxui aut vitiis deditus, non lasciuiis aut nequitiis perfundari passus est. Verum Lucæ doctrinam imitatus, qui inquit: Vendite quæ possidetis. Eleemosynam date, sacculosque vobis facite quæ non veterescunt, thesaurum indeficientem in cœlis deponite, quem fur non appropriat, neque tinea corrumpit. Hæreditarias opes egenis clam impartitur, Christi dogmata imitatus, qui vetuit huiusmodi distributiones in propatulo fieri, ne suam quisque distributor in hoc sæculo ex ea gloria mercedem caperet, Sanxitque dexteram sinistræ manus negotia in pauperum elargitionibus ignorare. Exhausto [a] igitur ad Dei & Virginis honorem ac laudem peculio, paternisque monitis, quantum ei per ætatem licuit studiose peractis, patriæ se parum prodesse ratus, principatu se abdicauit, patruoq; oppidis quæ à patre susceperat præfecto ac summa reipublicæ tradita, ipse [b] in Italiam proficisci statuit. Breui quadam coccinea veste indutus, viliq; pallio supraposito, pileo, pera, & baculo sumptis, pedibusque perone munitis, nullo comitante Romam versus iter dirigit, superatisque Alpium iugis, & anfractibus Italiam ingressus ad oppidum appulit, quod accolæ Aquampendentem nominant. Idem enim sæuissima peste vexabatur.

Luc. 12.

B. Rochus opes suas pauperibus distribuit.

Matth. 6.

a Abdicat se principatu.

b In Italiam proficiscitur.

Pauperibus peste infectis inseruire conatur.

V. QVA re intellecta Rochus ad Hospitale confestim se contulit, vt pauperibus ægrotantibus inseruiret, euocatoque Vincentio hospitalis Magistro; eum sic alloquitur: Sentio locum hunc peste laborantibus refertum, teq; vnum esse qui à cæteris destitutus solus his inseruias. Quod cum ita sit vt me tibi socium adiungas oro, quo facilius eos curemus. Iuuabo te donec vita supererit. Cui Vincentius: Etsi, mi hospes, non vulgaris tua est erga proximum charitas & in Deum fides, tua tamen ætas adeo tenella & formæ tuæ præstantia laborem hunc assiduum, immensumque fœtorem minime patietur. Adhæc Rochus nonne in sacris codicibus legitur, diuino fretis præsidio nihil esse difficile, si modo actiones nostras ad eius cultum nulla mortali spe pellecti tendimus, cuius amore huc accessimus. Scriptum est enim: Quod cunque vni ex minimis meis fecistis, mihi fecisse existimo. Negat Vincentius Rochum id sine maximo vitæ discrimine experiri posse. Peste grauatos omnes esse, plurimosque dietim extingui, neminem autem euadere, Deum ipse testatur. Cur, inquit, huic tanto periculo te obijcias, mortique exponas? Quot hic sint lacrymę, quot clamores quot vlulatus difficile dictu est. Contra nihil voluptatis, nihil ocij, nihil denique quietis est. At Rochus: Nonne scriptum est; Vbi maius est periculum, ibi & præmium longe maius esse necesse est. Non enim vnusquisque ciuica, vallagij, murali, obsidionalive corona donabatur. Sed qui ciuem Romanum ab hoste seruasset, aut vallum transilijsset, murum primus conscendisset, seu ciuitatem obsidione liberasset, quæ omnia, vt magna & ardua, ita & immortali gratia merito prisca illa ætas decorare consueuit. Si igitur hac vana & immortali gloria plecti, non opes modo ac vires, verùm vitam animamque effundere non dubitarunt, cur nos qui Christum imitamur vitæ parcamus? præsertim cum in sacris literis habeamus. Non coronari, nec supernos lares ingredi, locumve in cœlo definitum habere, vbi perpetuo æuo fruantur, nisi eos qui legitime certauerint: & animam suam odio habuerint. Fac igitur obsecro vt ægrotos adeam. Tum Vincentius hunc hominem quasi à Deo missum existimans, veritus ne si eum repelleret, Deum ipsum ad iracundiam excitaret, suisque ægrotis boni aliquid adimeret, censebat enim hunc diuinum hominem illis auxilio & saluti fore. Quapropter eum ad valetudinarios ducit, Quorum omnium dextras tangit, signoq; Crucis communitos peste liberat, ac dum ciuitatem lustrat idem sedulus agit, qua ex re stupor omnes inuadit. At peste soluti, Deum eiusq; nomen ad astra tollunt, hunc vero è cœlo missum, diuinitusque in tanta mortalium clade donatum arbitrantur. Ciuibus itaq; & incolis, quos in pristinam valetudinem reduxerat, Rochus iubet, ne eius nomen prodant, oppidoque illo relicto confestim Cesenam (Togatæ Galliæ vrbem) eodem morbo correptam profectus, eam incolumem reddit.

Matth. 25.

2. ad Tim. 2

Adeuitur ad ægrotos.

Ægrotos omnes peste liberat.

Romam vadit.

VI. QVIBVS confectis Romam longis itineribus contendit, quam supra cæteras Italiæ vrbes infectam contaminatamq; persenserat. Quo delatus ad Britonicum quendam Cardinalem, bonitate & moribus patem diuertit, qui apud Pontificem maximum summæ auctoritatis erat, & habebant cuncti eum Deum gratissimũ, & sanctimoniæ specimen esse prædicabant. Cui Rochus errata sua confiteri voluit, Eucharistiamque ex ipsius optimi viri manibus sumpsit. Qui cum faciem Rochi intueretur: & ex ea diuinum quoddam lumen emicare conspexisset, obstupuit, maximaque illum veneratione prosequebatur, orauitq; vt vrbem peste pene obrutam liberaret. Vrbem, inquam, Christi sedem, quondam orbis terrarum caput, sanctorum hominum domicilium, bonarum artium ac liberalium disciplinarum olim nutricem, ac diui Petri tempestate innocentium virorum hospitium, nec immeritò mundi caput appellatam. At Rochus mortalium, inquit, Reuerẽde pater, salus, morsq; à diuino rerum opifice pẽdet. Ille.n. voluptatibus, nequitiis, cæterisq; sceleribus implicitos, & ad peccandũ procliues damnat. Ille virtutibus morumq; integritati ac iustitiæ deditos protegere ac fouere non desistit: Ille ægrotos liberat, mortuosque ad vitam reducit. Eum itaq; orabo qui neminem ad ipsum confugientem repellit, crucisq; patibulo suffixis manibus omnes euocat, illos amplexurus, qui ad eum cogitationes conuerterint. Erectis tum ad cœlum oculis Deum orat: Etsi, clementissime parens, Cardinalis huius sanctissimi preces, multo plus ponderis apud te nostra oratione habent, tamen vt gloriæ suæ splendor, nominisq; amplitudo clarius eluceat, preces meas ad te profundere non dubitaui. Patiare vrbem hanc sacrosanctæ Ecclesiæ sedem, pietate atque clementia tua ab hac sæuissima contagione liberari, virumque hunc sanctissimum in crucis tuæ signo ab omni periculo seruari. Qua ratione habita Rochus

Cruce

Cruce Cardinalis fontem signat, ita vt eius impressio cutem penetrârit, acsi cauterio crux fuisset inusta. Domum itaq; Cardinalis egressus à quam plurimis postulatur, quid sibi crux illa significet. Quibus ille; vir quidam diuinus me; vt à peste seruaret, cruce hac muniuit, Laudabant nonnulli, Alij quamplures Cardinalem, vt crucem deponeret, quæ faciem dehonestabat, hortabantur. Pudore ductus Cardinalis demum reuersus, Rochum orat vt crucem ei demat, ne omnibus ludibrio sit. Ad quem Rochus; Nemo seruorum est, Reuerēde pater, qui domini sui militis aut Imperatoris insignia ferre non gloriatur, Quapropter Andreas & Petrus Apostoli cruci suffigi, non modo non turpe, sed etiam gloriosum putauêre, & illam tam acerbam mortem pati voluêre, vt Christum præceptorem imitari viderentur. Franciscus item, paulo supra ætatem nostram vir sanctissimus, stigmata suscipere, in Victoriæ & gloriæ signum, non est veritus. Cur tu igitur hoc contemnis, In quo Dei filius, vt te & ceteros saluaret, summo dedecore clauis affixus hastaque confossus est? Ferto igitur vitæ, salutisque vexillum, Quo gratiam consequaris. Legitur enim; Qui ad vitam vult ingredi, crucem tollat, eumque sequatur qui sibimet non pepercit. Quibus dictis Cardinalis confestim acquieuit, crucemque gestare statuit, & Rochum in Pontificem deduxit, illumque esse edocuit, qui ei crucem impositam, Rochus autem in terram prostratus, & ad Pontificis pedes prouolutus, lachrymis eos rigat, suorumque peccatorum veniam deposcit. Pontifex hominem conspicatus, veniam non indigere inquit, diuinumq; esse hominem affirmat. Tum Cardinalis, Vnde hanc in eo præstantiam cognouerit, rogat. Cum primum, inquit; hunc conspeximus, ex eius oculis radij quidam profundi videbantur, qui nos in admirationem ac stuporem deduxere, ad Rochumque conuersus, qua patria quibusue parentibus ortus esset, interrogat. Rochus vero, siue vt Pontificem contemplaretur, cui cœlestis regni claues, potestasq; soluendi ac dissoluendi concessa est, super qua petra omnis Ecclesia constructa est: Aut forte veritus ne, si patriam parentesve ediceret, omnibus cognitus ab instituto detraheretur, subticuit, impetrataq; à summo Pontifice venia, Cardinalem secutus est, cuius contubernio triennio vsus.

Cardinalē, impressionem eius crucis signo, à peste præseruat.

Matth. 16.

VII. Cvm è vita Cardinalis decessisset, Rochus Romæ amplius morari noluit, vrbemq; egressus, & oppida quæque finitima circuit, & peste interceptos diuinæ crucis impressione saluat. Rochi virtute summum Deum colebant laudabantque, qui scilicet tantum homini tribuisset, vt mortuos ab inferis pene reuocaret. Qui cum omnem fere Togatam Galliam morbo correptam liberasset, in Transpadanam vrbem truci pestilentia vexatam se contulit, & ad hospitale quoddam diuertit, in quo vt benigne susceptus, ita ægrotantes pro more ad vnum videt, signat, saluat. Labore igitur somnoque grauatus lectulo se prosternit, ac dum quiesceret amœnissimam vocem insomnis audit. Roche mi, qui itinera, algorem, inediam, ingentesque labores perpessus es, dolorem quoque ac tormenta & corporis cruciatus meo intuitu te pati necesse est, cuius vocis dulcedine expergefactus, aucta febre (tanquam gladio sinistra ex coxa transfixa) se grauatum sensit, ita, vt eum ardore doloreque nullam quietem comparare, nec voci quidem temperare posset, oculis ad cœlum directis inquit; Et si antea, dulcissime Iesu me seruum tuum esse existimauerim, Nunc vero, cum me tormentorum tuorum parte donaueris, & me illis dignum feceris, carum me tibi ac iucundum esse compertum habeo. Cuius amore dulcia hæc mihi videntur, pro quo mortem quoque non subterfugio. His dictis rursum clamare occepit. Infirmi vero, qui affatim eo ducebantur, omnes in Rochum conclamant, orantque vt sileat, ac dolores, qui clamore non tolluntur, patienter, vti ceteri, ferat. At sanctus ille charitate ardens, ne ceteris impedimento esset, Hospitale exiit, seque ante fores humi prostrauit, per transeuntes autem hospitem obiurgabant, iubebantque illum introduci, existimantes id hospitis incuria factum: negat hospes eum cum ceteris morari velle, ne illorum quietem perturbaret. Qui[a] de re insanus ac demens ab omnibus habitus, ex vrbe propellitur.

Apud Cardinalē triennio degit.

Varios peste infectos sanat.

B. Rochus peste inficitur.

Egreditur hospitale, ne alios infirmos suo clamore turbet

VIII. Tvm Rochus. Deo comite, baculo innixus, vt potuit, ad nemus vrbi vicinum prorepsit. Cum[b] vero grauissimo dolore premeretur ad arborum cornum quandam constitit, ibique aliquantisper conquieuit. Mox[c] in proximum quoddam tugurium se recipit. Rursus in hunc modum precatur: Quantum maiestati tuæ debeam, mitissime Iesu, qui seruum tuum experiri noluisti, eumque meritis excruciari tormentis non ignoro: Quoniam ægrotis fortasse non ea charitate, vti amor in me tuus expostulat, opem tulerit. Imbecillitati nostræ tua clementia ignoscas, obsecro, nam quis mortalium est, qui pro meritis tibi valeat inseruire. Itaque ne destituas me, Iesu clementissime, ne vè solum hic inter feratum sæuitiam omni destitutum præsidio cadere patiatis, Deus autem admirabilis, qui seruos suos nunquam deserit, Nubeculam è cœlo confestim demittit, quæ ad tugurij ostium delapsa aquæ fontem sub ipsis Rochi pedibus profudit, qua scaturigine mirum in modum oblectatus, abluto corpore & aliquantulum refrigerato, dolorem illum acerbissimum aliqua ex parte lenisse visus est, quem quidem fontem ad hæc nostra tempora seruatum intuemur.

[a] Quasi insanus ex vrbe pellitur.
[b] Diuertit ad nemus vrbi vicinū.
[c] Ibi tugurio quoddam ingreditur.

Aqua cœlitus sibi delata dolorē lenit.

IX. Vervm ne potum modo, sed & cibum ei tribuisse videretur, ne inedia periret, & gratum sibi esse illum ostenderet, ceteris quoque tolerandi exemplum præberet, mirum quoddam, & antea inauditum, potentiæ suæ testimonium tulit. Rus enim quodpiam huic nemori vicinum, frequentibus ædificiis, maximo sumptu erectis erat, Quo primores illius ciuitatis confugerant, quos inter Gothardus familia non ignobili, vir opulentissimus erat; Hic seruos quamplures habuit, canesq; ad venandum aptos, Ex quibus vnus ad mensam heri audacius progressus, cum Gothardus discubuisset, panem præter consuetudinem ex eius manu rapuit, indeq; profugiens ad Rochum defert: herus hoc parui fecit, familiaritati, necessitative tribuens. Verum, cum sequenti die in prandio & cœna idem fecisset, ita concitus Gothardus, seruos, quasi cibum non præbentes, conuiciis prosequitur. At illi: cibum huic ceterisque canibus, here, viuit Deus, præstamus, inquiunt, & quid sibi hoc velit ignoramus. Quod cum audiuisset, si denuo canis id moliretur, illum sequi statuit, venit paulo post, panemque, vti cœperat, rapuit: Gothardus vero confestim cibo relicto illum fugientem sequutus est, qui panem ad Rochi tugurium detulit, eique reclinato capite panem porrexit, quem Rochus accipiens benedixit. At Gothardus, qui illum continenter obseruauerat, stupore compressus inquit, inextricabiles sunt viæ tuæ, Iesu admirabilis, infinita potestas tua, singularis bonitas, & in homines tibi seruientes immensa pietas; Qui esurientes bonis imples, diuites vero, qui opibus magis quam tibi inseruiunt, egenos reddis. Quique Heliæ, coruo ministrante, cibum præbuisti. Accensus igitur diuino ardore Gothardus protinus ad Rochi tugurium peruenit, illumq; humi prostratum interrogat, Quisnam esset, aut quid mali pateretur. Tum Rochus eum obsecrabat, vt procul absistat, se enim peste vexati nunciat.

Panis B Rocho per canem defertur.

Gothardus Rochum sequutus canem inuenit.

3. Reg. 17.

X. Gothardvs domum reuertens secum sic animo volutat, Heu me miserum & infœlicem diuinoq; lumine orbatum! canis hic meus, cui ingenium natura negauit, & brutis annumerauit, cuius vitam, mortemque idem existimari licet, miselli huius ægrotantis commiserescens, tanta industria, tantoque artificio ei cibum quæsiuit, inuenit, attulit: At ego, qui diuitiis abundo, cui à natura ingenium tributum est, & commiserendi vis, non ignarus bonum nullum apud Deum immortalem absque præmio dimitti, operumque meorum mercedem exspecto; Patiárne sanctum hunc hominem solum inter feras & vepres, ab omnibus derelictum, interire? Auertat Deus tantum crudelitatis aut sæuitię in me contineri. Ad Rochum itaque extemplo reuersus, his verbis eum allocutus est. Sentio me, Beatissime vir, Deū teque simul iniuria affecisse, crudelitatemq; in te exercuisse, Reuersus itaque tecū in hoc tugurio mansurus sum, nec domum rediturus, priusquam bonam valetudinem adeptus fueris, tuus hic aduentus, Rochus inquit, eo mihi gratior quo diui-

B. Rochum accedit eū illo mansurus.

diuina prudentia potius quam humano consilio factum existimo; Quæ hominum corda rore sui spiritus perfundit, quæ futura omnia ab æterno prouidit, quæ bonum nullum sine amplissimo munere prætermittit, malum aũt nullum quod non puniat, & iustitiam clementiæ immixtam, omni seueritatis rigore omisso, complexa est: neque adeo in bonos pietatis suę oculos defixit, vt malos deseruisse videatur: eis autẽ quos elegit vitam rectam ostendit. quemadmodum in te fecisse coniicio. Qua ex re mihi perspicuum est, posteaquam rubore ac timore omisso, illi inseruire desideras, te gratum illi esse. Perge itaq;, vt cœpisti, quo felicitatem consequaris, quam Deum tibi promisisse videre mihi videor. Hæc & quam plura alia dum diuini homines fabulantur, tantũ huiusmodi sermones protraxêre, vt fame premi inciperent. Admirariq; sunt mirum in modum, canem, vt consueuerat panem non attulisse. Gothardus itaque Rochum alloquitur. Quo pacto, mi pater, cibum tibi comparabo? Cui Rochus: Futura nequaquam quærenda sunt: modo spem nostram in eum locauerimus, qui recto iure omnia regit, qui necessariis in rebus nunquam defuit, in superfluis verò nunquam abundasse visus est: tamen primi parentis errore mortalibus iniunctum est, vt labore sudoreq; sibi victum acquirant. Tu itaq; baculum, peram, pileum, palliumque sumito, & circumuicina loca perlustrato, ac panem ostiatim mendicato. Nullum equidem pater (Gothardus inquit) laborem subterfugio modo Deo immortali tibique complaceam, verum omnes, qui hæc loca incolunt, me norũt, nec sibi vnquam persuadebunt, me, aut tantę sanctitatis esse, aut in tantam incidisse miseriam, vt mendicare debeã. Sequere Christũ & Apostolos, Rochus inquit, qui quamuis Dei filius esset, cuius verbo cuncta ex nihilo creata sunt, tamen à mortalibus victum quærere Deus & homo nõ erubuit. Qui verò eum sequebantur, relictis omnibus, mendicare sibi gloriosum existimauerunt. His motus Gothardus lætus Placentiã profectus est: hic dum quasdam domos percurrit, & panem petit, cum illum ditissimũ esse cuncti non ignorarẽt, ab omnibus ludibrio est habitus. Ad amici tandem cuiusdam ostiũ declinat, quo familiarissime vtebatur; Cum verò ab eo cognitus fuisset, ira concitus amicus Gothardum quibus potuit conuitiis & contumeliis impetit, ac si patrimonium optimus vir ille, quod erat amplissimum, profusissime contriuisset. Cur, inquiens, panem canibus parcius nõ exhibuisti, quem si moderate illis tribuisses, hac miseria careres, ac domi te sine familiæ tuæ dedecore cõtineres, si verò tantillum prudentiæ aut sapientiæ in te fuisset, domi potius inedia mori, quam tuorũ iniuria mendicare debueras. Verum postquã ad hanc inopiam, egestatemq;, tua culpa, tuis erroribus prolapsus es: Viue miser, abi hinc scelerate, abi familiæ tuæ dedecus, malleo securiq; dignus. Recessit igitur Gothardus, iniuriæ contumeliæq; impatiẽs. Querebatur enim amicum, cui plurimum fidebat, nullum erga eum beneuolentiæ signũ ostendisse. Tota de hinc vrbe perlustrata cum duobus vix panibus ad Rochum regreditur, & illi rem omnem aperit. Tum Rochus, amicus ille tuus, qui Dei seruum despexit, peste saucius dolore ingenti vexatur, è vitaq; hac luce migrabit: illorum tamen ignorantiæ commiserescendum est. Quapropter ciuitatem visere ægrotosque in Dei virtute sanare statui; tu interim hospitiolum, tuguriumque hoc nostrum obseruabis.

Placentiam vadit panẽ B Rocho & sibi mendicaturus.

Atrociter ab amico excipitur.

Pœna Gothardum conuitiis excipientis

Sequenti autem luce Rochus nondum liber, sumpto baculo, illique innixus Placentiam, vt potuit, proficiscitur, hospitale pro more visitat, ægrotos hilari facie, amœnissimis verbis consolatur, tangit, & signo Crucis liberat: per vrbem autem progressus, eo morbo laborantes, in Deoque sperantes, ad pristinam valetudinem reduxit. Sole autem ad occasum inclinato, tugurium repetere constituit: solus itaque per syluam incedit, bruta quoque aduersa valetudine vexata, ad Rochi pedes prouoluta, sanitatem poscebant; Quamplures præterea eum extra vrbem rerum magnitudine moti secuti sunt, vocemque de cœlo missam audiuêre clamantem: Roche, Roche, orationem tuam exaudiuimus, sanitatemque tibi donauimus. In patriam igitur Deo adiuuante reuertere pœnitentiam acturus, vt sanctorum numero asseribaris. Obstupuerũt cunctorum animi, quod nouũ & inauditum nomen audiuissent. Ex his vnus Deo acceptus arbitratus Rochum illum esse. Qui infirmos sanabat: certior tamen fieri cupiens syluam ingressus ad Rochi tugurium se contulit, ibiq; eo inuento, Salue, inquit, Roche sanctissime, cum perspectum habeam Deum tui misertum, sanitatem, bonamque valetudinem tibi reddidisse & te in patriam reuocasse, priusquam hinc discederes, te visere volui, & quia Deo te gratissimum esse percepimus, vrbem hanc nostram, & nos omnes ac fortunas nostras, tibi cõmendamus, & tuo auxilio fouendas tradimus. Rochus, qui nemini adhuc nomen suum prodiderat: quis te, inquit, nomen hoc meum esse edocuit? ille rem, vt acta est, enarrat. Rochus primo autumans neminem, præter se, vocem illam audiuisse, hunc quoq; intellexisse didicit. Genibus ad terram flexis hunc orat, ne mortalium cuipiam aperiat eum Rochum esse, vt ignotus libere & sine animi molestia in patriam redeat; Ille se facturum promittit. XI.

B. Rochus Placentiam profectus multos à peste liberat.

Voce de cælo curatur.

GOTHARDVS autem, paulo ante peste Rochum sanctum saucium vix ambulare potuisse, mox liberum & incolumem euasisse conspicatus, diuino munere id factum existimans, maiori veneratione illum est prosecutus. Ad quam conuersus Rochus, quibus potest rationibus hortatur, vt in syluis vitam degeret, & Deo inseruiret: qui docet in doctrina, qui exhortatur in exhortãdo, qui præest in solicitudine: sacculum item contexat qui tineas non formidet, talemque se superis præbeat, vt eum cœlesti consortio dignũ illi existiment. Cum verò ad mortem ambo peruenerint, vti in hac fluctuosa rerum ambage, ærumnarum laborumq; socij extitissent, ita tum vna diuino lumine fruerẽtur. Quo, inquit, viso, mi Gotharde, nihil vlterius quæritur, nihil appetitur, cum in eo sint omnia, quæ ad perfectam diuinitatis maiestatem concurrunt, ita vt nullam societatem reddat. Verum innixius aliquando spectantes: quo magis illud intuentur, eo magis videre cupiunt, iuxta illud sacrum: Spiritus meus super mel dulcis, & qui me edunt adhuc esuriunt, & qui me bibunt adhuc sitiunt. Eya igitur, mi Gotharde, illum sequere, qui ex nihilo creauit omnia, qui nos omnes non amat solum, sed fouet & complectitur, qui non fortunas nostras, non vxores, non liberos, non denique mortalium rerum quicquam, verum cordis ardorẽ eius amore & charitate accensum, non suo, sed nostro commodo, optimi parentis more, requirit. Cui Gothardus: Diue pater, inquit, scito me omnia facturum, si modo tecum peregrinari passus fueris, itineriſq; comitem me tibi adiunxeris, aut saltem vna mecum hic aliquantisper immoratus fueris, quo disciplina ista tua imbut°, facilius eremi incõmoda sufferam. Quod cum Rochus intellexisset, non parum huic viro, iam ad bene beate recteq; viuendum inclinato se profuturũ ratus, mutato consilio morã dierum aliquot, sub veteri solitoque tugurio, cum Gothardo traxit. Quo tempore Rochus diuinarum rerum peritissimus, Pauli Eremitæ dogmata, Hieronymi, Antonij, cæterorumque qui in eremo vitam contriuêre instituta Gothardum edocet. XII.

B Rochus persuadet Gothardo vt in syluis permaneat.

Eccles. 24.

In patriam redit.

Capitur.

QVIBVS peractis relicto in sylua Gothardo Rochus Deo comite longis itineribus in Galliam delatus est, Quæ armorum strepitu, bellorumque turbine vexabatur. In patriam itaque iter dirigens ad oppidum quoddam peruenit, quod Rochus patruo, vti iam diximus donauerat. præfectumque eius loco suffecerat. is in templum pro more concessit, qui à lictoribus comprehensus (exploratorem enim illum arbitrabantur) in vincula coniectus ad principem deducitur. A quo quisnam esset interrogatus, Iesu Christi seruum & peregrinum esse, inquit, orauitque, vt voce sua prose qui eum sineret. Princeps Rochum ob habitum & squalorem, haud quaquam agnoscebat, illumq; in carcerem ceterorum omnium maxime tenebrosum, belli suspicione: formidineq; compressus, detrudi iussit, & custodibus imperauit, vt illum diligenter obseruarent. Qua ex re Rochus Deum immortalem ad genus ærumnia- XIII.

rumnarum, quod grauissimum videbatur, vt illum elegisse arbitratus est, illi gratias habens, quod omni cruciatus genere eum dignum fecerit. Carcerem itaq; ingressus, tenebrarum fœtoris, ac scorpionum socij, ad terram, reclinato genu, Deum ac Virginem orat, ne illum deserant, virtutem præstent, quo facilius cætera incommoda patiatur. Hic igitur maximis laboribus, maxima vitæ austeritate, vigiliis, verberibus corpus cædendo, tanta abstinentia, vt coctum aliquid sumere luxuriam putaret, tantum deniq; corpus contriuerat, vt vix squalida membra humi colligeret. Quinquennium ibi consumpsit. Quinquēnium in carcere hæsit.

XIV. Qvo exacto se ad extremum vitę deuenisse ratus, carceris custodes, vt sacerdotem quempiam ad eum introducat, exorat. Deductus igitur sacerdos, carcerem lumen necvnde acceptantem, splēdore perspicuum, ingreditur qua de re mirum in modum obstupuit. Rochū deinde, intuens, & faciem ipsius diuinum quidpiam spirare, fulgoremq; oculorum demiratus, Semianimus factus, verbum vix eloqui ausus est, & quid vellet, Rochum postulauit. Tunc ille ad sacerdotis pedes prouolutus, delictorum veniam implorat, rogatq; Eucharistiam sibi dari. Sacerdos lachrymans ad principem se confert, ac monet quàm modestissime, graui, iniuria Deum affectum esse, ꝙ sanctissimum hominem, omni prorsus scelere alienum, quinquennio iam in carcere tenuerit: vitæ austeritatem, hominis patientiam, lumina præterea in carcere visa narrauit. Quæ omnia sanctitatis indicia sunt. Hac re passim per oppidum vulgata ducti pietate oppidani, videndi hominis desiderio tenebantur, & se ad carcerem cateruatim conferunt. At Rochus, morbo correptus, cum aliquantisper quieti se dedisset, Dei nuncius ei in somnis visus est, sic inquiens: Tempus est, mi Roche, vt tuam hanc sanctissimam animam in patris sinu collocem. Quamobrem, si quid pro te aut mortalibus quicpiam optandū proposuisti, antequam è vita migres, à Deo optimo maximoq; petito, fiet enim quodcunq; optaueris. Tum Rochus: Parēs, inquit, mitissime, qui populū tuum ab Ægyptiorum manibus, sinus Arabici pelago liberasti, qui Loth in te sperantem ex vrbibus nequissimis cathaclysmo eripuisti, qui Ionam seruasti, qui nullum in te sperantem reijcis, neminem frustraris, omnes in te confidentes, & auxilium implorantes, qui nomen aut patrocinium nostrū inuocauerint, à sæuissima peste seruare, protegere, ac tueri nō dedigneris, nec id nostris meritis: sed miserationis & clementiæ tuæ magnitudo orationi meæ concedat: hanc præterea miseram & sontem animam tua pietate maiestatis tuæ conspectu dignabere. Quamuis nihil vnquam in hac vita egerim, vt tanto munere dignum me fuisse existimem, pietatis tñ & clementiæ tuæ vim erga me, benignissime Iesu ostendito. Qua oratione habita, Deum optimū maximum, clementissimū (cuius esse obiectumq; illud beatificum viuens adhuc in cœlum raptus conspicatus) optatis suis annuisse cognouit. Quæ munera etsi rerum omnium opifex suapte potentia mortalibus elargiri potest, maiestatis tñ suæ munificentiam, clementiamq; sanctorum suorum meritis ita exposcentibus, veluti instrumentis quibusdam, in nobis exercet, voluit enim Deus suo nomine dæmonia eijcere, serpentes tollere, super ægros manus imponētes ad pristinam valetudinem reducere. Exorata igitur diuinæ amplitudinis claritate, Rochus humi deiectus, oculis ad cœlum reuolutus, artubusque modestissimè compositis animam superis reddit.

Carcer illuminatur. S. Rocho prædicitur hora mortis. Orat pro peste inficiendis. B. Rocho in cœlum raptus fuit.

XV. Tvm verò, qui ad carcerem cōuenerunt, lucernas ingentes intus per quasdam rimulas lucescere inspiciunt, id ad carceris custodem deferunt: qui confestim, reclusis foribus, beatissimum corpus solo prostratum: ad caput & pedes lucernas ardere cōperit: ad latus vero tabella his literis inscripta inuenta est. Peste laborantes ad Rochi patrocinium confugientes contagionem illam truculentissimā euasuros. Quod vbi ad principē delatum est, magnitudine rei commotus, sanctissimum corpus summa pompa ad templum deferri iubet, quam & ipse præsentia sua exornauit. Principis vero mater cum Rochi nomē in tabula compertum legeret. Filium his verbis alloquitur: Hic nepos tuus est ex fratre genitus, quo defuncto hic benigne tibi imperium concessit, & in Italiam externasque regiones profectus est, vt verò certiores reddamur, corpus adeamus, in cuius pectore si crucē comperiemus, hunc illum esse scito. Qua cruce inuenta mater principem obiurgare occepit, eius crudelitatem detestata, cuius causa vir sanctissimus immerita morte & familiæ suæ dedecore extinctus est; ex quo plangor & vlulatus fit. Oppidani olim principis sui cadauer, sanctissimumq; corpus, lachrymis humectant, osculaq; defigunt, iustisq; rite exequiis, princeps magno impendio ei templum erexit, Diem solemnem, quo D. Rochus obiit, imperat sextodecimo, sc. Calend. Sept. Anno Christi M.CCC.XXVII. Olimpiadis verò quingentesimæ vicesimæ septimæ, anno secundo, quo solemne statutumq; sacrum ad hæc vsq; tempora ab incolis celebratur. Cuius sanctissimi viri merita atq; opes supra septimum & octogesimum annum Italos latuēre, & eius corpus iam Venetiis ornatissimo templo reseruatur, religioseque colitur. Moritur. Agnoscitur mortuus. Ei templū erigitur.

XVI. Anno verò M.CCCCXIIII. Calend. verò Iulias quintodecimo, Christi fideles & Romanæ Ecclesiæ prælati; quo Græcorum hæresin tollerent, omnes in vrbem Cōstantiam Germaniæ celeberrimam, in vnum conuenēre. vrbem illam pestis sæuissima inuasit, ita vt oēs de fuga consulerent: Arbitrati. n. sunt id dæmonum opera factum, quo Dei Ecclesiam, Petriq; nauiculam, si naufragare non possent, illam saltē turbare ac agitare conarētur. At Deus clementissimus nolens rempublicam Christianam perdere, dum prælati mortē formidantes ad vnum oēs vrbem relinquere statuissent, adolescens quidam Germanus, Christianam religionem labefactari timēs, diuino numine afflatus, supra ætatem audacius, patres sic alloquitur: Etsi Deus omniū cōditor sacrosanctam Romanā Ecclesiam, Christianamq; rempublicā, & vrbem hanc saluare pōt, voluit tñ sanctis suis præcipua quædam elargiri, quibus intercessoribus mortales vota & optata consequantur. Audio. n. Rochum quendam à Gallis summa in veneratione habitum, cuius meritis omnes ad eum confugientes, peste liberantur. Vobis itaq; consilium do, patres optimi, vt ad illum confugiamus omnes, corpusq; nostrum inedia castigemus, & sub Rochi vexillo, signoq; supplicationes per vrbem facite: ac illum orate, vt apud Deum, cuius rem agimus, precibus instet, vt vrbi sua miseratione salutem præstare non dedignetur. Adolescentis consiliū patres omnes approbauere: & solemni pompa Rochi imaginem, omni comitante populo, per vrbem deferūt, supplicationes pro more agunt, corporaq; ieiuniis & verberibus castigant. Quibus peractis difficile dictu est, quam breui pestis illa euanuerit. Quapropter ciues & incolæ, omnisque conuentus, luctum & mœrorem in gaudium conuertunt, & sanctum virum maximo honore Germani quoq; prosecuti sunt. Fœliciter itaq; Christianis rebus compositis, soluto conuentu, Itali ad nos Rochi nomen detulēre, ad quos tandem longo postliminio reuersum basilicas, sacella, templaue in eius nomen construendi materiam præbuit. Ad quæ confugientes, imagines, statuas, votorum argumenta, & sanctissimi viri opera intuentur. Quæ si scriptis mandare velimus, difficilius profecto nobis esset principium, quum exitū reperire. Quapropter consultò missa faciemus illa, ne, si incuria nostra tantorum operum merita minus laudauerimus, illi gloriæ partem subtraxisse videamur. Hunc itaque omnes imitemur, hunc piis orationibus prosequamur, vt Deo simul & illi seruientes, eius supplicationibus diuinæ clementiæ munera consequamur, Amen.

AN. 1240.

VITA S. HYACINTHI CONFESSORIS ORDINIS FRATRVM PRÆDICATORVM, SCRIPTA PER LEANDRVM ALBERTVM eiusdem Ordinis.

16. AVG. S. Hyacint originem duxit ex Comitibus de Odrouons.

HIACYNTHVS ex oppido Poloniæ Saxo nobili stémate originem duxit. Is quidem ætatis suæ initio bonis præceptoribus traditus est erudiendus, & tantum profecit, vt breui condiscipulos ac coætaneos in literaria palæstra plures superauerit: Erat ei sanguinis vinculo coniunctus Iuo [a] Cracouiensis Antistes virvenerandus, cuius iussu sacris initiatus, canonicatum in Ecclesia Cracouiensi accepit. Quod vbi fecit prudentissimus Antistes perpendens sacerdotes sine literis esse cæteris ludibrio & sibi ipsis opprobrio, ne tanti iuuenis animus vilisceret, aut in delitiis constitutus obrueretur segnitia, eum duxit in Theologia instituendum, vt procedente ætate, quod sibi ex officio incumbebat, peragere posset. O vtinam nostris temporibus, omnes sancti eius antistitis vestigia sequerentur. Non enim tantarum literarum penuria apud sacris initiatos esset. Quinimo & sese & alios plene de sacra scriptura instruere possent. Exaudiens Iuo Hyacinthũ in Theologia multum profecisse, continuo ad se reuocauit, & visa eius doctrina cum modestia, ac morum honestate coniuncta, qua præ aliis pollebat, vltra quam dici potest eum amare cœpit. Quin ea die anxius erat & solicitus, qua illum videre non poterat. I.

a Iuo patruus S. Hyacinthi, eum Canonicũ Cracouiẽs. facit.

Iuo S. Hyacinthũ secum Romam ducit.

FORTE ea tempestate Iuonem Romam persoluendi voti gratia petere oportebat, qui inter cæteros Hyacinthum seligens secum duxit. Iisdem diebus Romæ D. Parens Dominicus coram Iuone ac pluribus aliis venerandis vitis Neapoleonem suis precibus à morte ad vitam reuocauit. Qua re tanta admiratione Iuo captus fuit, vt protinus sanctum patrem colere ac obseruare cœperit & eius familiaritate plurimum vti. Tunc enim parens Dominicus Romæ agebat, flagitans ab Honorio Pont. Max. ordinem à se inchoatum Prædicatorum approbari atque diplomatibus Apostolicis ornari. Quod & assecutus est Dei beneficio, & parentis eius beatissimæ Virginis interuentu. Igitur Iuo sancti viri captus dulci consuetudine, enixe B. Patrem rogabat, vt dignaretur fratres aliquos Poloniam mittere, quorum gratia & exemplo, per Prouinciam cœnobia extruerentur. Pater vero Dominicus se ei morem gesturum dictitabat libenti animo, si fratrum copia suppeteret. Quare se angi plurimum affirmabat, eo quod eius petitioni ac voto satisfacere non posset: tamen ipse iuuenes probos proferret, si quos ipse haberet, quos sanctæ conuersationis vestimenta oblectarent, & eos imbutos sanctis moribus penes se & nutritos breui admodum tempore illuc pro desiderio mitteret, quo fieret, vt voti compos esset. Porro præclarus Antistes, consilio illius vsus, ex omni familia sua tres iuuenes morum honestate pollentes delegit, videlicet Hyacinthum, de quo verba facturi sumus, Ceslaum, & Hermannum Theutonicum, iuuenes vtiq; raros, & tanta prouincia dignos, crediditq; viro sanctissimo Dominico, vt sub eius magisterio erudirentur in his, quæ ad Dei cultum & religionis augmentum attinerent. Quos B. Pater lætabundus suscipiens toga prædicatoria induit, ac secum per annum distinuit, vt lenitate, charitate, paupertate, ac cæteris virtutibus ornatos post annum Poloniam, iuxta sancti Antistitis votum, mitteret. II.

S. Dominicus excitat Neapoleonem à mortuis.

S. Hyacinthus, Ceslaus & Hermannus habitum ordinis Prædicatorij à S. Dominico suscipiunt. Anno 1216.

IGITVR eo tempore elapso, cum satis in sancto proposito confirmati viderentur, inque sancta conuersatione plenissime eruditi, efflagitante Iuone, placuit viro Dei Dominico Hyacinthum, Ceslaum cum Hermãno Conuerso Poloniam mittere. Qui accepta sancti viri benedictione, in nomine Domini nostri Iesu Christi iter arripuêre. Contigit eos per Germaniam transire, & in Frizascensi vrbe concionari cum tanto consensu & populi fauore, vt protinus compellerentur ibidem à populo cœnobium construere, & illud amplissima sacerdotum, & sacris initiatorum multitudine repleri. Id factum intra mensium sex spatium, quod pene miraculo ascribi potest. Quos cum ingenti gaudio per eos receptos moribus & ordinis nostri institutis imbuere. Dein relicto ibi Hermanno Conuerso Cracouiam, vt Patris Dominici iussa complerent, petierunt. III.

Mittuntur in Poloniã.

Cœnobiũ fratrum Prædicatorum in Carinthia in Parochia SS. Trinitatis Cracouiæ conuertitur in cõuẽtũ fratrũ Prædicatorum Anno 1217.

ciuitate Frizacensi extruuat, vbi Hermannus remanet.

VBI cum summa omnium lætitia, & plausu populi, tum cleri, excepti, in ædem sanctissimæ Trinitatis, iuxta literarum Apostolicarum tenorem, & vota sancti Antistitis Iuonis, collocati sunt. Cœpit demum omnis ciuitas, seu nouitate rei (vt fit) seu magis sanctissimis moribus & doctrina viri Dei Hyacinthi, & Ceslai capta, ingens cœnobium ponere, veluti præsagiens, quod futurum erat, videlicet plurimos ad sanctum religionis apicem peruenturos. Quod rei postmodum euentus plenissime docuit. Erectis ædibus vt ibidem inhabitari posset, cœpit Hyacinthus vitam aspertimam, ac prorsus durissimam agere. Quippe à [b] parente Dominico viuendi formulam acceperat. Erat animo pariter & corpore mundus, corde lenis, puritate nitidus, & mira præditus charitate. Sed vt vnico verbo omnia explicem, Hyacinthi vita omniũ virtutũ exemplar fuit. Atqui tãta charitate præfulsit, vt alienas calamitates ceu suas defleret, & ad Deum Optimum Maximum pro illis preces emitteret. Templo pro cubiculo vtebatur, nec certum locum ad quiescendum habebat, sed aliquando lassa membra, vbi se inueniebat, in terram collidebat, quieti aliquantulum vacans. Noctibus singulis funibus nodosis corpus tundebat. Sextam feriam, & beatissimæ Virginis Mariæ, ac Apostolorum vigilias, duntaxat pane & aqua celebrabat. Desidiæ ac inertiæ hostis acerrimus. Quippe aut litteris, aut concionibus, vel audiendis sordidorum hominum improbis gestis pro impunitate à Domino suorum criminum impetranda, vel orationibus operam dabat. Visebat libenter ægrotos, ac suis dulcissimis colloquiis subleuabat. Verum de moribus hactenus. IV.

b Formula vitæ S. Hyacinthi.

QVVM aliqñ in vigilia Assumptionis beatissimæ Mariæ ante aram positus ingenti cum affectu tantam celebritatem diei meditaretur, & totus lachrymis perfusus anhelaret ad illam felicẽ ac cœlestem domum, vt perfrui tantis gaudiis aliquando posset, è vestigio conspexit è cœlo prolabi lucem ingentem super aram, cuius in medio Reginam cœli sibi dicentem collocatam vidit: Macte virtutis esto, Hyacinthe & lætare, eò, quòd tuæ à filio meo, & à me exaudiuntur preces. Quod enim petendum duxeris, me interueniente consequêre. Continuoque in cœlum sese recepit. Cuius in recessu tanto concentu, ac tam dulci harmonia Hyacinthi aures oppletæ sunt, vt vix enarrari posset. Exinde tantam in Deum fiduciam sumpsit, vt minime se in cassum aliquid ab eo petere posse arbitraretur. Huius rei seriem semotis arbitris Floriano & Godino sociis narrauit, affirmans Dei matrẽ præcipuam patronãesse fratrum Prædicatorũ singularis Prædicatorum patrona. V.

B. Maria virgo apparet S. Hyacintho.

Beata Maria Virgo

ALIQVANDO contigit ipsum iter habere Pronium, eiusmodi enim loci nomen est. Erat autem medium intersecans iter flumen, quod phesallo traiiciebatur. Tum fortè intumuerant aquæ. In citeriore igitur amnis ripa consistens animaduertit in vlteriore turbam virorũ ac fœminarum, quasi quendam in medio tenentem. Admirabatur plurimum sane, & quid subesset causæ nesciebat. Igitur transmisso amne comperit, multitudinem illam adolescentem quendam aquis obrutum deplorantem. Ast vt animaduertit vita functi mater Hyacinthum adesse, missis cæteris, ad pedes eius prouoluta supplex efflagitabat, vt ad vitam filium reuocaret. Hyacinthus vero sciscitabatur, qua hora filius naufragio perisset: vt cognouit, quod pridie perisset, & tunc primum ex aquis eductus fuisset, habuit orationem ad Deum. Et ad matrem conuersus ait: Bono esto mulier animo. Et adolescentis apprehendens manum, Petre, inquit, (id enim illi nomen erat) Christus Dominus noster, cuius gloriam prædico, intercedente beata Virgine matre te ad vitam VI.

Petrum de Proichuo